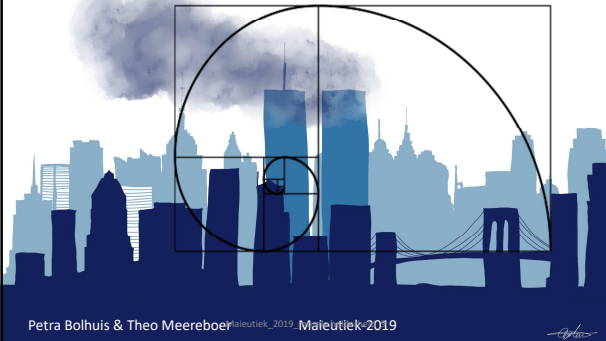

Morele helderheid-9

Wat doen we met onze idealen in een tijd van polarisatie?

Disney en het goede

“Kitsch toont ons een wereld waarin de voorzienigheid altijd werkt: het kwade wordt altijd gestraft en het goede altijd beloond, de dood is nooit tragisch en het leven altijd eerlijk. Er is geen probleem van het kwaad; het *zo is het* en het *zo zou het moeten zijn* kunnen zo nu en dan misschien even wankelen, maar uiteindelijk zullen ze elkaar altijd in de armen vallen.” (426)

Maieutiek_2019_morele helderheid_9

Job

Jobs vrienden staan voor de wereld zoals we die graag zouden willen zien; het goede wordt beloond en het kwade gestraft en niet andersom.

Job staat voor het feit dat dit niet altijd het geval is, maar dat we zouden moeten leven in een poging om de onvolledige (oneerlijke en onrechtvaardige) werkelijkheid te bereiken met onze morele orde.

Maieutiek_2019_morele helderheid_9

Natuur en geest

- De kritiek op de Verlichting heeft gelijk als ze zegt dat wij veel erger lijden kunnen aanrichten met onze techniek en dat onze geslepenheid ons gedrag goedpraat met mooie woorden.
- Maar ons denken maakt ook dat wij op een onnatuurlijke manier kunnen lijden. Wij kijken naar voren en stellen ons iets voor en in die voorstelling zit ook de gedachte van het goede leven: van rechtvaardigheid en menselijke waardigheid.

Maieutiek_2019_morele helderheid_9

Job en de Verlichting

“Om de zaak vanuit zijn (Jobs) standpunt te kunnen bekijken, moet je de gespletenheid aanvaarden die kenmerkend is voor de moderniteit: de kloof tussen hoe de dingen zijn en hoe ze zouden moeten zijn, tussen macht en recht. Als geluk en deugd ontwricht zijn geraakt, moeten ze hersteld worden, vinden wij - niet door je best te doen om je eigen aanspraken op genoegdoening te verwezenlijken, maar door je best te doen om de wereld te veranderen. Het eerste wat bij ons opkomt, is niet om Job te veroordelen, maar om hem aan te horen. Dat is morele vooruitgang.” (432)

Maieutiek_2019_morele helderheid_9

Morele helderheid

- Neiman vindt dat de postmoderniteit teveel relativisme teweeg heeft gebracht en dat we daarmee de mogelijkheid om zaken te benoemen in morele helderheid onmogelijk hebben gemaakt.
- Morele helderheid is zeldzaam en we weten al dat we geen regels gaan vinden die een leven lang meegaan. Maar dat maakt het niet minder belangrijk om het wel te benoemen. (Zie ook Taylor's Malaise van de moderniteit)

Maieutiek_2019_morele helderheid_9

Morele helderheid

Neiman zegt dat intenties er niet toe doen. Daarmee wint ze helderheid; je kijkt hoe werkt het uit.

Het ontnemt ook kracht aan de kritiek dat goed gedrag mooi verpakt eigenbelang is (437).

Maar daarmee verliest ze de intentionaliteit, die wij wel degelijk mee laten wegen in het intuïtieve oordeel of gedrag goed of kwaad is.

Maieutiek_2019_morele helderheid_9

Problemen vandaag de dag

- Wantrouwen vanuit progressieve hoek dat iedere vorm van oordelen over goed en kwaad machtsuitoefening is. (Foucaults volgelingen),
- Wantrouwen vanuit conservatieve hoek dat mens niet vrijgelaten kan worden in zijn morele oordelen (v.b. Kinneking's essay "de solide duisternis van de verlichting" in geografie van goed en kwaad.)
- Cynisme,
- Media en desinformatie ,
- Gêne over het idee dat er iets te zeggen valt over goed en kwaad.
- De saaiheid van het langdurig goede. Het goede kiezen is zelden groots en meeslepend.

Maieutiek_2019_morele helderheid_9

Media en nepnieuws

- Bron van post-truth is postmodern volgens Neiman. (Verzet en rede blz. 10) Wij zien het als een van de mogelijke consequenties van voortschrijdende verlichting.
- Post truth is feiten doen onder voor emoties.
- Waarden en feiten beide zijn nodig en moeten in balans gebracht worden, maar de vraag is hoe.
- Fact-checken wordt steeds lastiger, maar hoe dan wel?

Maieutiek_2019_morele helderheid_9

Volwassen worden

"Als een held zijn een kwestie is van kleine stapjes en telkens weer het juiste onderscheid maken, dan is dat heel wat minder boeiend dan zoals het vaak wordt beschreven.

Zal ik je eens wat vertellen? Dat geldt ook voor het leven van een volwassene.

Dat wil niet zeggen dat je je beeld van die beide vormen van bestaan zou moeten inperken, maar dat je die allebei dient te beschouwen als iets wat binnen je bereik ligt. Het is moeilijk om jezelf in de rol van held te zien - en hoelang je ook leeft, je zult altijd het gevoel houden dat 'volwassen' iets is wat andere mensen zijn. "(438)

Maieutiek_2019_morele helderheid_9

Het kind in ons

We nemen in het volwassen leven het verkeerde deel mee uit onze kindertijd:

- Wél de afhankelijkheid en het idee dat anderen de volwassenen zijn,
- Niet het haarscherpe gevoel voor recht, onrecht en het goede dat kinderen ook vaak hebben.

Maieutiek_2019_morele helderheid_9

Rosling

- https://www.ted.com/talks/hans_rosling_shows_the_best_stats_you_ve_ever_seen?language=nl#t-1174047

Maieutiek_2019_morele helderheid_9